

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเสื่อมของไตในผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง ระยะที่ 3 และ 4
โรงพยาบาลขนาด 30 เตียง แห่งหนึ่ง ในจังหวัดศรีสะเกษ

Factors Affecting the Progression of Chronic Kidney Disease Stages 3 and 4:
in 30-Bed Community Hospital in Si Sa Ket Province

Tortrakool Sritha, M.D.

ต่อตระกูล ศรีทา, พ.บ.

Thai board of family physician

ว.ว.เวชศาสตร์ครอบครัว

Namkhang hospital

โรงพยาบาลน้ำเกลี้ยง

Si Sa Ket province

จังหวัดศรีสะเกษ

บทคัดย่อ

ที่มา: ในปัจจุบัน โรคไตวายเรื้อรัง มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ภาวะไตวายเรื้อรังเป็นปัญหาด้านสาธารณสุขที่สำคัญในพื้นที่โรงพยาบาลน้ำเกลี้ยง โดยเฉพาะ ไตวายเรื้อรังระยะที่ 3 ขึ้นไป จึงเป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออัตราการรอด และ ความเสื่อมของไต เพื่อวางแผนการรักษา ปรับรูปแบบบริการในคลินิกโรคไตวายเรื้อรัง

วัตถุประสงค์: ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเสื่อมของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะที่ 3 และ 4 ในโรงพยาบาลน้ำเกลี้ยง จังหวัดศรีสะเกษ

วิธีการศึกษา:เป็นการศึกษาแบบ Retrospective cohort study ในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะที่ 3 และ 4 จากเวชระเบียนผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในคลินิกไตระหว่าง เดือน ตุลาคม 2567 - ตุลาคม 2568 โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มที่มีค่าไตเสื่อมเร็วคือ eGFR ลดลง 5-15 มล/นาที่/1.73ตร.ม. และกลุ่มที่มีค่าไตเสื่อมเร็วมากคือ eGFR ลดลง >15 มล/นาที่/1.73ตร.ม. ซึ่งศึกษาในปัจจัยทั่วไปเช่น เพศ อายุ อาชีพ ภูมิลำเนา ดัชนีมวลกาย และปัจจัยด้านร่างกาย เช่น โรคประจำตัวเบาหวาน ความดันสูง ไขมันสูง ค่าความเข้มข้นของเลือด ระดับ LDL ระดับน้ำตาลในเลือด ระดับน้ำตาลสะสม ปัจจัยด้านยาประจำตัวเช่น ยาเบาหวาน ยาACEI/ARB ยาโรคไขมันในเลือดสูง โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และใช้สถิติอนุมาน ได้แก่ Pearson correlation , multiple logistic regression

ผลการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความเสื่อมของไต ในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะที่ 3 และ 4 อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติได้แก่ อายุที่มากขึ้น(P= 0.021) และค่า LDL ในเลือด (OR = 2.242 P= 0.037) ซึ่งจากผลการศึกษาสามารถนำมาปรับใช้ในการวางแผนดูแลรักษาผู้ป่วยโรคไตในบริบทโรงพยาบาลชุมชนได้

สรุป: จากการศึกษาผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังในบริบทโรงพยาบาลชุมชนขนาด 30 เตียง พบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเสื่อมของไตในผู้ป่วยระยะที่ 3 และ 4 คือ ปัจจัยด้านอายุ และ ปัจจัยด้านค่า LDL-C ในเลือด จึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดูแลผู้ป่วยโดย สามารถให้คำแนะนำการปฏิบัติตัวด้านอายุ และ ควบคุมปัจจัยด้าน LDL-C พร้อมทั้งติดตามผู้ป่วยกลุ่มนี้เข้ามารักษาในคลินิกอย่างต่อเนื่อง เพื่อชะลอการเสื่อมของค่าไต และลดผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะที่ 5

คำสำคัญ: ปัจจัยการเสื่อมของไต, โรคไตวายเรื้อรัง, LDL-C

เอกสารอ้างอิง

1. กาญจนวิบูลวงศ์ อย. รายงานสถานการณ์โรค NCDs เบาหวาน ความดันโลหิตสูง และปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง พ.ศ. 2562. กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2563.
2. ฟองทอง ไ. โครงการ Thai SEEK (Thai Screening and Early Evaluation of Kidney Disease). ศูนย์วิชาการเฝ้าระวังและพัฒนาระบบยา (กพย). 2563.
3. เจริญพันธ์. ก. การพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะที่ 4. วารสารศูนย์อนามัยที่ 9. 2566.
4. ภัทรพรรณ อุณาภาค ขยจรต. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนทางไต ในผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังของโรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า จังหวัดสมุทรสงคราม. วารสารสาธารณสุขมหาวิทยาลัยบูรพา. 2558:44-54.
5. สมาคมโรคไตแห่งประเทศไทย. คำแนะนำสำหรับการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังแบบองค์รวม พ.ศ. 2565. 2565.
6. กนกพร เลี้ยวเสถียรวงศ์ ปยดอยต. ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะไตเสื่อมในผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง. วารสารการแพทย์โรงพยาบาลศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์. 2566.
7. ธมนวรรณ หนองหว้า ลงว. ปัจจัยเสี่ยงต่อการดำเนินโรคของภาวะไตวายเรื้อรังจากระยะที่ 3 เป็นระยะที่ 4 ในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 โรงพยาบาลพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิชาการสาธารณสุข. 2562.
8. Satirapoj B LP, Chaiprasert A, Supasynndh O, Choovichian P. Vitamin D insufficiency and deficiency with stages of chronic kidney disease in an Asian population. BMC Nephrol. 2013.
9. Ingsathit A TA, Chaiprasert A, Sangthawan P, Gojaseni P, Kiattisunthorn K, et al. Prevalence and risk factors of chronic kidney disease in the Thai adult population: Thai SEEK study Nephrol Dial Transplant. 2010.
10. Wong MMY TC, Li Y, Perlman RL, Pecoits-Filho R, Lopes AA, et al. Anemia and iron deficiency among chronic kidney disease Stages 3-5ND patients in the Chronic Kidney Disease Outcomes and Practice Patterns Study. Clin Kidney J. 2020:613-24.
11. Cheungpasitporn W TC, Bathini T, Ungprasert P. Diuretics and risk of adverse renal outcomes in patients with chronic kidney disease. Am J Nephrol. 2022:287-99.
12. Xie X LY, Perkovic V, Li X, Ninomiya T, Hou W, et al. Renin-angiotensin system inhibitors and kidney and cardiovascular outcomes in patients with CKD. Am J Kidney Dis. 2016.
13. จิรปภา มรต. การชะลอไตเสื่อมจากวัยผู้ใหญ่ถึงวัยสูงอายุ. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา. 2557:5-15.
14. Santos S. Anemia in Elderly Patients: Contribution of Renal Aging and Chronic Kidney Disease. MDPI. 2025:10.

15. ผลวิเศษ น. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง ระยะที่ 3-4 ของโรงพยาบาลวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. 2567.
16. Otsuka T KK, Shibata Y, Hattori S, Fukuda M, Seino Y, et al. Increased LDL-cholesterol level is associated with deterioration of kidney function. Clin Kidney J. 2022.
17. ในพระบรมราชูปถัมภ์ . 2024 RCPT Clinical practice guideline on management of Dyslipidemia for atherosclerotic cardiovascular disease prevention 2567.